

Αριθμός 1607

Ο ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΝΟΜΟΣ
(ΝΟΜΟΙ 30(Ι) ΚΑΙ 122(Ι) ΤΟΥ 2001)

Απόφαση δυνάμει του άρθρου 11

Ο Έφορος Δημοσίων Ενισχύσεων, ασκώντας τις εξουσίες που του παρέχονται δυνάμει του άρθρου 11 των περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων Νόμων του 2001, εκδίδει την ακόλουθη απόφαση.

Τίτλος: Παραχώρηση χαμηλότοκου, μακροχρόνιου δανείου προς το Ταμείο Σπουδών της Συνεργατικής Οικοδομικής Εταιρείας Δημοσίων Υπαλλήλων Κύπρου Λτδ.

1. Διαδικασία:

Στις 31 Ιανουαρίου 2002 κοινοποιήθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών, ως Αρμόδια Αρχή, στον Έφορο Δημοσίων Ενισχύσεων, νέα ατομική ενίσχυση, η οποία φέρει τον τίτλο " Παραχώρηση χαμηλότοκου, μακροχρόνιου δανείου προς το Ταμείο Σπουδών της Συνεργατικής Οικοδομικής Εταιρείας Δημοσίων Υπαλλήλων Κύπρου Λτδ". Η κοινοποίηση έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 των περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων Νόμων του 2001 (εφεξής καλούμενων ως ο "Νόμος") και του περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων (Διαδικασία Κοινοποίησης) Διατάγματος του 2001.

2. Περιγραφή της κοινοποιηθείσας ατομικής ενίσχυσης:

- (α) Αρμόδια Αρχή υπεύθυνη για την εφαρμογή της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης είναι το Υπουργείο Οικονομικών.
- (β) δικαιούχος της ενίσχυσης είναι η Συνεργατική Οικοδομική Εταιρεία Δημοσίων Υπαλλήλων Κύπρου Λτδ.
- (γ) η ενίσχυση δίδεται με τη μορφή χαμηλότοκου δανείου προς το Ταμείο Σπουδών της Συνεργατικής Οικοδομικής Εταιρείας Δημοσίων Υπαλλήλων Κύπρου Λτδ., (εφεξής καλούμενης ως Σ.Ο.Ε.Δ.Υ.Κ.) με σκοπό τη χορήγηση χαμηλότοκων φοιτητικών δανείων με επιτόκιο 5,5% σε παιδιά δημοσίων υπαλλήλων, οι οποίοι είναι μέλη της πιο πάνω Συνεργατικής Εταιρείας. Τα μέλη της Σ.Ο.Ε.Δ.Υ.Κ δικαιούνται δανειοδότησης για τις σπουδές των παιδιών τους εφόσον διατηρούν στο ταμείο σπουδών της Σ.Ο.Ε.Δ.Υ.Κ. λογαριασμό συνεχών μηνιαίων αποταμιεύσεων για διάστημα πέντε τουλάχιστον ετών με κατώτατο όριο αποταμιεύσεων £25 μηνιαίως. Το ύψος του δανείου δεν υπερβαίνει το δεκαπλάσιο των αποταμιεύσεών τους και το ανώτατο ύψος του είναι £20.000.
- (δ) το ύψος του δανείου είναι £800.000 με επιτόκιο 4,5%, το οποίο θα αποπληρωθεί μέσα σε περίοδο 10 ετών.
- (ε) το ποσό της ενίσχυσης είναι £70.000 περίπου και υπολογίστηκε με βάση τη διαφορά του επιτοκίου χορήγησης του δανείου προς τη Σ.Ο.Ε.Δ.Υ.Κ (4,5%) και του ισχύοντος επιτοκίου αναφοράς (6,5%). Πέραν του πιο πάνω ποσού ενίσχυσης, υπάρχουν και έμμεσα οικονομικά οφέλη, όπως η προσέλκυση νέων καταθέσεων, η εγγραφή νέων μελών και η διεύρυνση του πελατολογίου, τα οποία λόγω της φύσης τους είναι αδύνατο να επιμετρηθούν ποσοτικά:

(στ) η κοινοποιηθείσα ενίσχυση έχει ως νομική βάση τον περί Δημοσίων Δανείων Νόμο (Κεφάλαιο 208 όπως έχει τροποποιηθεί) και τον Προϋπολογισμό του Ταμείου Δημοσίων Δανείων.

(ζ) για εξασφάλιση της συμμόρφωσης των δικαιούχων με τους όρους της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης, το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων θα εξετάσει κατάσταση των δανειοδοτούμενων φοιτητών που θα υποβάλλει η δικαιούχος συνεργατική εταιρεία.

(η) σε περίπτωση καθυστέρησης στην αποπληρωμή του δανείου θα επιβάλλεται τόκος υπερημερίας, με αυξημένο επιτόκιο που θα καθορισθεί.

3. Αξιολόγηση της ενίσχυσης που κοινοποιήθηκε:

(α) Σύμφωνα με το άρθρο 3 των περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων Νόμων, ουδεμία παροχή δημόσιας ενίσχυσης είναι επιτρεπτή στη Δημοκρατία εκτός αν έχει προηγουμένως εγκριθεί από τον Έφορο. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, "δημόσια ενίσχυση" σημαίνει την οικονομική ενίσχυση που χορηγείται υπό οποιαδήποτε μορφή, άμεσα ή έμμεσα, από το Δημόσιο ή με πόρους του Δημοσίου και που νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό δια της ενοίκισης μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής.

(β) Η κοινοποιηθείσα ενίσχυση κρίθηκε ότι συνιστά δημόσια ενίσχυση διότι ικανοποιεί σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις του Νόμου:

(i) Χορηγείται άμεσα από το Δημόσιο. Η παραχώρηση δανείου στο ταμείο σπουδών της Σ.Ο.Ε.Δ.Υ.Κ. με επιτόκιο χαμηλότερο από αυτό που επικρατεί στην ελεύθερη αγορά σημαίνει παραίτηση του Δημοσίου από τόκους που θα εισέπραττε κανονικά και άρα απώλεια δημοσίων εσόδων.

(ii) συνιστά οικονομική ενίσχυση προς τη δικαιούχο επιχείρηση, αφού η σύναψη δανείου με επιτόκιο χαμηλότερο από αυτό της αγοράς μειώνει το κόστος αποπληρωμής του δανείου με αποτέλεσμα αυτή να έχει εξοικονόμηση πόρων. Η πιο πάνω ενίσχυση δε θα είχε παρασχεθεί υπό τις κανονικές συνθήκες της επιχειρηματικής δραστηριότητας της δικαιούχου επιχείρησης.

Επιπλέον, λόγω της ύπαρξης συγκεκριμένων όρων χορήγησης των φοιτητικών δανείων, όπως η εκ των προτέρων διατήρηση λογαριασμού συνεχών μηνιαίων αποταμιεύσεων για 5 έτη, η εν λόγω ενίσχυση, μειώνοντας το κόστος των φοιτητικών δανείων της Σ.Ο.Ε.Δ.Υ.Κ, αυξάνει τον αριθμό των πελατών της και τον όγκο των καταθέσεών της.

(iii) συνιστά ενοίκιη μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής, κι αυτό γιατί η δανειοδότηση με ευνοϊκούς όρους δεν παρέχεται από το Δημόσιο σε όλες τις επιχειρήσεις αλλά περιορίζεται, στην προκειμένη περίπτωση, σε συγκεκριμένη συνεργατική εταιρεία, δηλαδή τη Σ.Ο.Ε.Δ.Υ.Κ.

(iv) τέλος, η κοινοποιηθείσα ενίσχυση νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό, κι

αυτό γιατί η οικονομική ενίσχυση που παρέχεται άμεσα από δημόσιους πόρους στη Σ.Ο.Ε.Δ.Υ.Κ. μειώνει τις δανειακές υποχρεώσεις της δικαιούχου συνεργατικής εταιρείας επιτρέποντάς της να προσφέρει στα μέλη της δάνεια με ευνοϊκότερους όρους σε σχέση με τις υπόλοιπες συνεργατικές εταιρείες του ευρύτερου δημόσιου τομέα που λειτουργούν στην Κύπρο, αλλά και γενικότερα με τα κυπριακά και ξένα πιστωτικά ιδρύματα τα οποία θα μπορούσαν να προσφέρουν ανάλογες υπηρεσίες στους δημόσιους υπαλλήλους της Κύπρου.

- (γ) Εφόσον από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση συνιστά δημόσια ενίσχυση σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου, εξετάστηκε κατά πόσο αυτή ανήκει στις κατηγορίες ενισχύσεων που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του Νόμου, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Νόμου, για τις οποίες όμως απαιτείται κοινοποίηση.

Όσον αφορά τις κατηγορίες ενισχύσεων που προνοεί το άρθρο 6 του Νόμου, δηλαδή τις δημόσιες ενισχύσεις προς τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την αλιεία και τις δημόσιες ενισχύσεις προς τις επιχειρήσεις, που ανήκουν άμεσα ή έμμεσα κατ' αποκλειστικότητα σε αλλοδαπούς και οι οποίες κτώνται το εισόδημά τους από πηγές εκτός της Δημοκρατίας, κρίθηκε ότι δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης.

- (δ) Εφόσον από τα ανωτέρω κρίθηκε ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση συνιστά δημόσια ενίσχυση σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου, εξετάστηκε αν ανήκει σε μία από τις κατηγορίες ενισχύσεων που προνοούν τα άρθρα 4, 5 και 5Α του Νόμου.

Αρχικά εξετάστηκε κατά πόσο η κοινοποιηθείσα ενίσχυση εμπίπτει στις κατηγορίες των ενισχύσεων του άρθρου 4 του Νόμου που ο Έφορος υποχρεούται να εγκρίνει. Επειδή η ενίσχυση αφορά σε χαμηλότοκο δάνειο προς το ταμείο σπουδών της Σ.Ο.Ε.Δ.Υ.Κ. με σκοπό τη χορήγηση χαμηλότοκων δανείων από τη δικαιούχο συνεργατική εταιρεία στα μέλη της, κρίθηκε ότι δεν εμπίπτει σε καμία από τις πέντε κατηγορίες που ορίζει το άρθρο 4.

Επίσης, εξετάστηκε κατά πόσο η κοινοποιηθείσα ενίσχυση εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 5Α, σύμφωνα με το οποίο ο Έφορος δεν εγκρίνει ενισχύσεις που συνιστούν ενισχύσεις για εξαγωγές. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, ενίσχυση για εξαγωγές σημαίνει δημόσια ενίσχυση που συνδέεται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή τις τρέχουσες δαπάνες εξαγωγικής δραστηριότητας. Επειδή η ενίσχυση αφορά σε χαμηλότοκο δάνειο προς το ταμείο σπουδών της Σ.Ο.Ε.Δ.Υ.Κ., κρίθηκε ότι δεν αποτελεί ενίσχυση για εξαγωγές και επομένως δεν εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 5Α.

Περαιτέρω εξετάστηκε σε ποια από τις κατηγορίες ενισχύσεων του άρθρου 5 του Νόμου, που ο Έφορος δύναται να εγκρίνει, εμπίπτει η κοινοποιηθείσα ενίσχυση. Επειδή η ενίσχυση αφορά σε χαμηλότοκο δάνειο προς το ταμείο σπουδών της Σ.Ο.Ε.Δ.Υ.Κ. με σκοπό τη χορήγηση χαμη-

λότοκων δανείων από τη δικαιούχο συνεργατική εταιρεία στα μέλη της, κρίθηκε ότι δεν εμπίπτει στις κατηγορίες ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 5(1) (α) και (γ), δηλαδή τις ενισχύσεις για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης περιοχών στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση και τις ενισχύσεις για την προώθηση της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης και του πολιτισμού, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους συναλλαγών και ανταγωνισμού σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον.

Αφού λήφθηκε υπόψη ο στόχος της ενίσχυσης, κρίθηκε ότι αυτή εμπίπτει στην κατηγορία των ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 5(1)(β) που δύναται να εγκριθούν για να προωθήσουν την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον. Βασικές προϋποθέσεις για να εγκριθούν από τον Έφορο ενισχύσεις δυνάμει του άρθρου 5(1)(β) είναι οι ενισχύσεις αυτές να είναι κατάλληλες και απαραίτητες για την επίτευξη των σκοπών του πιο πάνω άρθρου. Οι ενισχύσεις λοιπόν που εγκρίνονται δυνάμει του άρθρου 5(1)(β) πρέπει να μην ξεπερνούν τα όρια του τι είναι κατάλληλο και αναγκαίο για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών του συγκεκριμένου άρθρου.

Ενόψει των πιο πάνω, εξετάστηκε κατά πόσο οι συγκεκριμένοι όροι της ενίσχυσης διασφαλίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό την πιθανή επίτευξη του στόχου που επιδιώκεται.

Η χορήγηση δανείου προς το ταμείο σπουδών της Σ.Ο.Ε.Δ.Υ.Κ. με επιτόκιο χαμηλότερο αυτού με το οποίο η εν λόγω συνεργατική εταιρεία θα δανειζόταν στην ελεύθερη αγορά αποσκοπεί στη μείωση του κόστους κεφαλαίου που χρησιμοποιείται από την επιχείρηση για τη χρηματοδότηση των οικονομικών δραστηριοτήτων της.

Οι ενισχύσεις που επιδρούν άμεσα στο κόστος παραγωγής, όπως στην προκειμένη περίπτωση, όπου η ενίσχυση καλύπτει μέρος του κόστους κεφαλαίου, ανήκουν στην κατηγορία των λειτουργικών ενισχύσεων. Κύριο χαρακτηριστικό των λειτουργικών ενισχύσεων αποτελεί το γεγονός ότι χορηγούνται χωρίς καμία άμεση υποχρέωση, σε σχέση με το επιλέξιμο κόστος, εκ μέρους της δικαιούχου επιχείρησης που να διασφαλίζει τη βελτίωση της χρηματοοικονομικής κατάστασής της, δηλαδή χωρίς να χρηματοδοτούν άμεσα επενδύσεις ή δημιουργία θέσεων εργασίας ή έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη.

Οι λειτουργικές ενισχύσεις ενδέχεται να εμπίπτουν στις κατηγορίες δημόσιων ενισχύσεων που ο Έφορος δύναται να εγκρίνει, δυνάμει του άρθρου 5 του Νόμου. Βασικές, όμως, προϋποθέσεις για να εγκριθούν από τον Έφορο ενισχύσεις δυνάμει του άρθρου 5, είναι οι ενισχύσεις αυτές να είναι κατάλληλες και απαραίτητες για την επίτευξη των σκοπών του άρθρου 5. Οι ενισχύσεις, λοιπόν, που εγκρίνονται δυνάμει του άρθρου 5 πρέπει να μην ξεπερνούν τα όρια του τι είναι κατάλληλο και αναγκαίο για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών του συγκεκριμένου άρθρου. Ο μακροχρόνιος, όμως, χαρακτήρας της ενίσχυσης σε συνδυασμό με τα βασικά στοιχεία της, δηλαδή την έλλειψη άμεσης,

σε σχέση με το επιλέξιμο κόστος, υποχρέωσης εκ μέρους της δικαιούχου την καθιστά ακατάλληλη και δυσανάλογη για την επίτευξη των σκοπών που επιδιώκονται από το άρθρο 5.

Γι' αυτούς τους λόγους, κρίθηκε ότι λειτουργικές ενισχύσεις δύνανται να εγκριθούν από τον Έφορο υπό πολύ αυστηρές προϋποθέσεις και κατά κανόνα σε περιπτώσεις, οι οποίες αναφέρονται ρητά στους Κανονισμούς που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 5(2) του Νόμου και περιέχουν λεπτομερή κριτήρια για την έγκριση κατηγοριών δημόσιων ενισχύσεων που εμπίπτουν στους τομείς που καλύπτει το άρθρο 5.

Κατ' επέκταση, η μείωση του κόστους κεφαλαίου της δικαιούχου συνεργατικής εταιρείας που παρέχεται με την κοινοποιηθείσα ενίσχυση, ως λειτουργική ενίσχυση, αποβλέπει στο να απαλλάξει την πιο πάνω επιχείρηση από ένα μέρος των δαπανών που θα έπρεπε η ίδια να επωμισθεί στα πλαίσια της τρέχουσας διαχείρισης της συνήθων δραστηριοτήτων της. Το αποτέλεσμα είναι να νοθεύεται ο ανταγωνισμός προς όφελος της δικαιούχου συνεργατικής εταιρείας και να υπάρχει σαφής κίνδυνος αλλοίωσης των όρων των συναλλαγών σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον, χωρίς να καθίσταται δυνατή η επίτευξη ενός από τους στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 5 του Νόμου (ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων).

Σημειώνεται ότι εξετάστηκε το ενδεχόμενο μέρος ή και ολόκληρο ακόμη το όφελος από το χαμηλότερο επιτόκιο επί του δανείου να μετακυλιέται από τη ΣΟΕΔΥΚ προς τα μέλη της που συνάπτουν σπουδαστικά δάνεια. Στην περίπτωση αυτή, το ύψος της άμεσης ενίσχυσης προς την εταιρεία θα μειωνόταν ή ακόμη και θα εκμηδενίζοταν. Η ΣΟΕΔΥΚ θα καθίστατο απλό κανάλι διοχέτευσης κρατικών πόρων προς τους φοιτητές, τέκνα δημοσίων υπαλλήλων για σκοπούς κοινωνικής και εκπαιδευτικής πολιτικής.

Όμως, από την παραχώρηση χαμηλότοκου δανείου, όπως ήδη αναφέρθηκε πιο πάνω, προκύπτουν έμμεσα οφέλη προς τη ΣΟΕΔΥΚ, όπως η αύξηση των καταθέσεων ή και η αύξηση των μελών/πελατών της τα οποία συμβάλλουν ή δύνανται να συμβάλουν σε αύξηση του κύκλου εργασιών της σε βάρος των ανταγωνιστών της. Η ύπαρξη και μόνο αυτών των έμμεσων οφελημάτων, τα οποία συνιστούν λειτουργικές ενισχύσεις, κρίθηκε ότι καθιστούν την ενίσχυση μη συμβατή.

Ενόψει των πιο πάνω, η κοινοποιηθείσα ενίσχυση εμπίπτει στις κατηγορίες ενισχύσεων που ο Έφορος δύναται να εγκρίνει δυνάμει του άρθρου 5 του Νόμου, η οποία, όμως, δεν εγκρίνεται διότι δεν είναι ούτε κατάλληλη αλλά ούτε και ανάλογη για την επίτευξη των στόχων του άρθρου 5.

4. Απόφαση:

Για τους λόγους αυτούς,

Ο ΕΦΟΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΤΑ ΕΞΗΣ:

A. Η κοινοποιηθείσα ατομική ενίσχυση με τίτλο "Παραχώρηση χαμηλότοκου, μακροχρόνιου δανείου προς το Ταμείο Σπουδών της Συνεργατικής Οικοδομικής Εταιρείας Δημοσίων Υπαλλήλων Κύπρου Λτδ" συνιστά δημόσια ενίσχυση, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου.

Η ενίσχυση αυτή εμπίπτει στις κατηγορίες δημοσίων ενισχύσεων που ο Έφορος δύναται να εγκρίνει δυνάμει του άρθρου 5(1)(β), η

οποία, όμως, για τους λόγους που αναφέρθηκαν στο μέρος 3 της παρούσας απόφασης, δεν εγκρίνεται.

Η κοινοποιηθείσα ατομική ενίσχυση αντιβαίνει προς τις διατάξεις του Νόμου. Ως εκ τούτου, εκδίδεται αρνητική απόφαση.

B. Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Υπουργείο Οικονομικών.

Έγινε στις 7 Μαρτίου 2002.

ΧΡ. ΑΝΔΡΕΟΥ,

Έφορος Δημοσίων Ενισχύσεων.

Ε.Δ.Ε.: 25.06.002.58 (404.2.2.27.3.2.6)